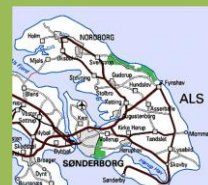

KONTAKTUDVALGET

For de militære traditioner i Sønderborg området

Stormy Weather 80-årsdagen for styrtet i 1944
Fredag 24. maj 2024

Stormy Weather Arbejdsgruppen

26-04-2024

80-års mindedag

Mindedag for den amerikanske B17 bomberbesætning der styrtede ved Skærtøft nær Nørreskoven fredag 24. maj 1944.

Hele besætningen reddede livet.

Den 10 mand store besætning, på nær piloten og anden piloten, sprang ud med faldskærm inden flyet nødlandede ved Skærtøft nær Nørreskoven, ganske tæt ved det nuværende mindesmærke.

Besætningen blev kort tid efter taget til fange, og opholdt sig resten af krigen i tysk krigsfangelejr. Alle overlevede opholdet.

De vendte efter krigen tilbage til USA, hvor flere af dem fortsatte i det amerikanske militær, og andre drog tilbage til den civile tilværelse, som de havde forladt grundet krigen.

Piloten Clay i 1944

Tilbage på stedet i 2001

B17 Stormy Weather som vrak på marken nær Nørreskoven på Als

Dagens program

- 1400 Velkomst ved: Oberstløjtnant Tobias Tesch
Borgmester Erik Lauritzen.
Tom Clay USA, pilotens søn
Fællessang: Skul gammel venskab/Auld Lang Syne
- 1420 Hændelsen omkring Stormy Weather
ved hr. Bjørn Allerelli Andersen.
- 1440 Fællessang ved monumentet:
Det haver så nyligen regnet.
- 1445 Udstilling i teltet. Underholdning ved medlemmer af
Kvintetten "The Occation Als" fra big bandet "Opus2"
Kaffebord i det opstillede telt.
- 1600 Afslutning på mindedagen for Stormy Weather.
Fællessang: Alssangen.

Glimt fra 60-års dagen. Ca. 130 personer overværede afsløringen af det nuværende mindesmærke nær stedet hvor Stormy Weather styrtede 24. maj 1944

Hændelsen

Stormy Weather lettede fra **Polebrook Airfield, Northamptonshire, England, om morgenen onsdag 24. maj 1944. Missionen var at bombe Berlin. Stormy Weather var det ledende fly i en formation af bombefly.**

Det er tidlig morgen på basen Polebrook. Besætningen har gjort deres fly klar. De får ordre til at starte op, men opdager at flyet har alvorlige motorproblemer.

Besætningen forlader hurtigt flyet og flytter til reserveflyet "Stormy Weather". I den efterfølgende forvirring får de kun 9 af de 10 faldskærme med, en fejl der får indflydelse på de beslutninger, som piloten må træffe senere.

Over tysk territorium bliver Stormy Weather ramt af tysk flak. På grund af store skader på flyet, bliver Kaptajn Clay tvunget til at undvige og flyver mod nord, væk fra de øvrige 15 fly i formationen.

Det er nu tidligt på eftermiddagen og Stormy Weather kommer ind over det sydlige Danmark, Clay og hans co-pilot Frank Hatten overvejer at flyve til det neutrale Sverige idet de gerne vil undgå at lande i Danmark, som er besat af den tyske værnemagt!

Flyet kommer ind over Als fra nord og passerer landsbyen Svenstrup, derefter virksomheden Danfoss. Lyden fra det store fly med motorproblemer tiltrækker opmærksomhed. Pludselig bryder flyet igennem skyerne, og er nu så lavt nede, at folk på jorden tydeligt kan se de amerikanske afmærkninger på flykroppen.

Piloten, kaptajn Clay, der har alvorlige vanskeligheder med flyet, beordrer besætningen til at springe ud med faldskærm. To springer ud over landsbyen Svenstrup nær fabrikken Danfoss, og seks andre ca. 1 km længere mod sydøst nær landsbyen Klingbjerg, på en linje ned til gården "Solbjerggaard". Flyet er nu så lavt nede at fortsat flyvning er umulig. Flyet kommer ind over landsbyerne Holmskov og Østerholm. En lokal, Kaj Valentin, står i gården til hans forældres gård, "Lysmose" nær Holmskov og ser, at flyet passerer lige hen over skorstenen af huset.

I løbet af de sidste minutter i luften kan piloten ikke se meget under flyet, fordi det nedadgående udsyn fra cockpittet bliver dækket af skroget. Derfor åbner co-piloten nu sideruden i cockpittet, stikker hovedet ud for at se ned efter et fladt sted at lande. Desværre er der ingen flade områder at se.

Piloten kæmper for at bevare højden, krydser en dæmning for en ny vej, rammer nogle telefonkabler, og styrter ned gennem en bevoksning af piletræer. Stormy Weather rammer derefter jorden med et brag - cirka 100 meter fra dæmningen, lige foran "Myrholm". Kl. er nu 1425 og Pilot og co-pilot forlader flyet.

Besætningen samles ved flyet og lader sig tage til fange af tyskerne uden kamp.

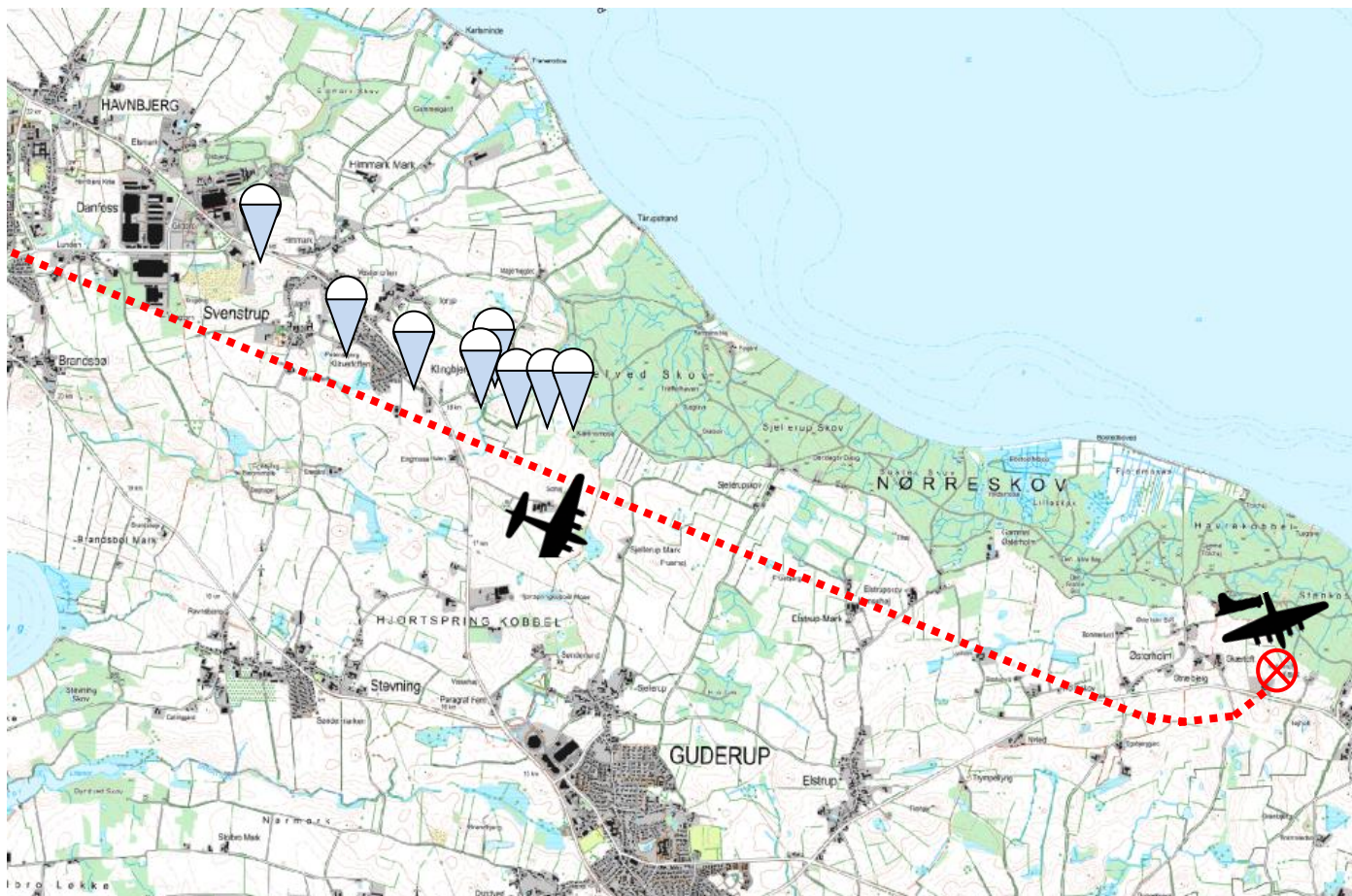
Besætningen

En B17 bombemaskine som Stormy Weather havde en besætning på 10 mand, og besætningen den dag i 1944 var følgende:

Pilot	Captain	Robert Blaine Clay	Brigham City, Utah
Co pilot	1st. Lt.	Frank Hatten	Ranger, Texas
Navigator	1st. Lt.	Marshall Ray Pullen	Pittsburg, Texas
Bombardier	1st. Lt.	George Walker Arnold	Seattle, Washington
Top turret	T/Sgt.	Charles Bernard Jilcott	Spokane, Washington
Radio	T/Sgt.	Frank Heward Belsinger	Philadelphia, Pennsylvania
Left waist	S/Sgt.	Daniel Harvey Surprise	Wichita, Kansas
Right waist	S/Sgt.	Franklin Leroy Travis	Newton, North Carolina
Ball turret	S/Sgt.	Michael De´Marie	White Plains, New York
Tail Gunner	1st. Lt.	James Hareld Wimmer	Omaha Nebraska

Fire mand tilbage 57 år efter styrtet – 24. maj 2001

Bombemaskinen kom ind fra nordvest og fløj ned langs Nørreskoven. Otte besætningsmedlemmer sprang ud i faldskærm. En mand nordøst for Svenstrup, to mand i Svenstrup og fem mand ved Klingbjerg øst for Svenstrup. Bombemaskinen fortsatte 6,2 km, efter at de otte mand havde forladt maskinen. Piloten og co-piloten nødlandede Stormy Weather på marken øst for Skærtøft afmærket med rødt kryds i cirkel.

Stormy Weather på basen i foråret 1944. Flyet tilhørte 509. squadron.

351st Bombardment Group, 8th United States Army Airforce
Squadron 508, 509, 510 og 511.

Polebrook Airfield Northamptonshire, England 1943-1945

Bombergruppen havde 279 stk. B17 bombemaskiner

De fire squadrons fløj 9.075 togter

På 7.975 togter kastede de 20.778 ton bomber

Maskingeværskytterne afgav 2.776,028 cal. 50 skud

De nedskød 303 fjendtlige fly

351st Bombardment Group fløj 351 missioner

De mistede 124 stk. B17 flyvende fæstninger

Boeing B-17 Flying Fortress

FLYET

Flytype	Bombefly
Besætning	10 mand
Første flyvning med flytypen	28. juli 1935
I aktiv tjeneste	1939
Fabrikant	Boeing
Brugere	United States Army Air force Royal Air Force
Antal byggede B17	12.731 ialt

FLYETS DIMENSIONER

Længde	22,80 meter
Spændvidde	31,60 meter
Højde	5,85 meter
Vingereale	131,92 kvadratmeter
Vægt tom	15.422 kilogram
Startvægt	32.660 kilogram
Motorer	4XWright R-1820-97 Cyclone Stjernemotorer
Motorydelse	1.200 hestekræfter

YDEEVNE

Tophastighed	475 km/t
Rækkevidde	1.287 km operativ lastet med 2.270 kg bomber
Tophøjde	10.975 meter

BEVÆBNING

Skyts	13 stk. 12,7 mm maskingeværer
Bomber	Maximum 7.983 kilogram

Monumentet

Monumentet med et propelblad og gearkasse fra et B17 bombefly, men ikke fra Stormy Weather. En model af en B17 halefinne til højre med sort J i hvid trekant, afmærkningen for 351. Bombergruppe, der bestod af 508, 509, 510 og 511. Squadron. Under trekanten registreringsnummeret fra Stormy Weather markeret med bronzebogstaver 38005 G.

Den sorte kant på halefinnen viser den gummi kant som B17 bombemaskinerne havde påmonteret. En gummikant der kunne pumpes op, under flyvning, og derved fjerne evt. is der havde sat sig på halefinnen.

Genstandene hviler på en støbt sokkel med påskriften Stormy Weather 24-5-1944. Soklen blev støbt i samarbejde med Erhvervsuddannelsescenter Syd. (EUC Syd).

Monumentet blev indviet på 60-års dagen den 24. maj 2004, og det står i nærheden af nødlandingsstedet ved Myrholm. Det blev fremstillet og vedligeholdes af frivillige.

Sange

Skul gammel venskab rejn forgo

Tekst: Jeppe Aakjær

Melodi: Skotsk folkemelodi

Skuld gammel venskab rejn forgo
og stryges fræ wor mind?
Skuld gammel venskab rejn forgo
med dem daw så læng, læng sind?
Di skjønnne ungdomsdaw, å ja,
de daw så svær å find!
Vi'el løwt wor kop så glådle op
for dem daw så læng, læng sind!

Og gi så kuns de glajs en top
og vend en med di kaw'.
Vi'el ta ino en jenle kop
for dem swunden gammel daw.
Di skjønnne ungdomsdaw, å ja,
de daw så svær å find!
Vi'el løwt wor kop så glådle op
for dem daw så læng, læng sind!

Vi tow — hwor hår vi rend om kap
i'æ grønn så manne gång!
Men al den trawen verden rundt
hår nu gjord æ bjenn lidt tång.
Di skjønnne ungdomsdaw, å ja,
de daw så svær å find!
Vi'el løwt wor kop så glådle op
for dem daw så læng, læng sind!

Vi wojed sammel i æ bæk
fræ gry til høns war ind.
Så kam den haw og skil wos ad.
Å, hvor er æ læng, læng sind!
Di skjønnne ungdomsdaw, å ja,
de daw så svær å find!
Vi'el løwt wor kop så glådle op
for dem daw så læng, læng sind!

Der er mi hånd, do gamle swend!
Ræk øwer og gi mæ dind.
Hwor er æ skjønn å find en ven,
en hāj mist for læng, læng sind!
Di skjønnne ungdomsdaw, å ja,
de daw så svær å find!
Vi'el løwt wor kop så glådle op
for dem daw så læng, læng sind!

Det haver så nyligen regnet

Tekst: Johan Ottosen

Melodi: Dansk folkemelodi

1890

Det haver så nyligen regnet,
det har stormet og pisket i vor lund.
Frø af ugræs er føget over hegnet,
åg på nakke og lås for vor mund.
Årets løb har sin lov,
der blev lyst i vor skov,
ak, hvor kort, indtil alt er stormens rov.

Det har regnet - men regnen gav grøde,
det har stormet - men stormen gjorde stærk.
Som de tro'de, at skoven alt var øde,
så de våkraftens spirende værk.
For de gamle, som faldt,
er der ny overalt,
de vil møde, hver gang der bliver kaldt.

Og de tro'de, at hjertebånd kan briste,
og de tro'de, at glemmes kan vor ret!
De skal vide, de aldrig ser de sidste,
de skal vide, at ingen bliver træt.
Thi som årene randt,
sås det: båndene bandt,
kræfter fødtes for kræfterne, som svandt.

De kan spærre med farver og med pæle,
de kan lokke med løfter og med løn, -
fælles sprog giver vore tanker mæle,
fælles vilje gør kampdagen skøn.
Nye stridsmænd skal der,
nye stridsmænd skal her
slutte kreds om den fane, vi har kær.

Ja - det haver så nyligen regnet,
og de træer de drypper endnu,
mangen eg er for uvejret segnet,
men endda er vi frejdige i hu;
viger ej ud af spor,
for vi kender det ord:
Det har slet ingen hast for dem, som tror,
- viger ej ud af spor,
for vi kender det ord:
Det har slet ingen hast for dem, som tror.

ALSSANGEN

Tekst: Kristen Karstensen

Melodi: Rudolph Bay,

1820

Af Østerhavets vove
en ø sig hæver skønt,
bekranset stolt med skove,

bevokset mildt med grønt.
Så sagte bølgen gynger
og luller den i ro,
og raske børneklynger
ved stranden lege fro.

Den ø er som en have,
hver kornmark er et bed,
de bønder flittigt grave
og lægge kornet ned.
Og om den have lukker
et hegn af nøddetræ,
der drengen går og plukker
sig lommen fuld i læ.

Løvtætte linde brede
sig over bondens tag,
her svalen har sin rede
og kvidrer nat og dag.
Og mellem træets grene
der titter æbler ud,
rødmossede og pæne
som bondens unge brud.

Det er så sødt at drømme
i denne haves skød,
hvor lune vinde strømme,
hvor rosen dufter rød.
Småfugle bor i skoven,
småblomster står i eng,
velsignelse bag ploven,
og rask er mø og dreng.

Den ø jeg kan ej glemme,
jeg stedse skuer den,
thi der, der har jeg hjemme,
did går min længsel hen.
Jeg elsker den så såre,
var verden mig tilfals,
og frit jeg måtte kære,
jeg valgte mig et Als.
Tra-la-la, tra-la-la,.... (man rejser sig)

og frit jeg måtte kære,
ied valgte mig et Als